



# LITERATURA STRAINA



GABRIEL D'ANNUNZIO

## Din Notturmo

Imi aduc aminte de o ploaie scurta, cu galeata, in Martie, la Pisa. Eram in *Piazza Domului*. Ne refugiaram sub arhitrava portii celei mari, scuturand picaturile. Acolo zaboriram ca sa asteptam sa stea ploaia.

„*Imbres effugio*” spunea pe poarta emblema vorbitoarea. Ploaia stropia iarba mica, cu un rotol egal ce ne pareea intim cu vaitul conchiliei apropiata de ureche. Rezemati de bronzul canaturilor, incepuram sa-l posedam si sa ne amestecam cu el.

Umezeala pareea ca mareste pretul materiei. Ca niste copii curiosi, puneam degetele in frunza de metal, pipam micile capete inlantuite ce se aratau dintre masline si frunze. Deasupra noastra vorbeau simbolurile: „*Fons signatus, Hontus conclusus*”.

Uimiti, printre frunzele de bronz, descoperam, rand pe rand, soparile, melcii, broastele, pasarii, poamele nemarate. Simteam in degete placerea artistului care mo delase formele, intelegim si capriciul sau. Cu cat priveam mai mult mult bronzul, cu atat mai mult patima lui devenea mai bogata, mai puternica, mai adanca. Se imbogatea prin ochii indragostitii si ne daea dragoste, pentru dragoste. Deasupra noastra vorbeau simbolurile: „*Onur stior lumillor, Tantum modo fulcumentum*”.

Ropotul descrestea. Ne pareea ca ajunge pana la noi si ca in noi se stingea ca armonia pe care o face ecoul din nautrul *Batisterului*. Pajstea pustie avea nu stiu ce farmec de pasare, in lungul zidurilor batranului oras de partid. *Cimitirul* arhiepiscopului Ubaldo era inchis, adunat in jurul celor cincizeci si trei de stive ale sale de pamant al *Calvarului*.

Atunci coboram de pe pragul cel lustruit. Parasiram bronzul si marmora pentru iarba. Se lasa seara. Eram singuri. Si viata ne ducea de mana cu ingaduinta.

Se spunea ca din apeducte si din canale, de dincolo de cimitir, s'ar fi inaltat pe inserate niste figuri tacute si ca ar fi venit sa hoinareasca peste pajstea cea ploasa. Dar nu simtiram decat florul primaverii molatece.

Umblam printre zidul cimitirului si flancul Domului, unde era un spatiu mistic pentru muzica noastra. *Alrescurile* din nautru erau intezarite de fantazia noastra pe a-fara.

Si muzica noastra avea fața acelei femei imbracata care se aploca cu obrazul peste psaltire.

Eram atent si vegheam asupra dorintei mele.

Eram ceeace sunt cand firea si cultura mea, sensuialitatea si inteligenta mea inceataza sa lupte si se indoesc in mod desavarsit.

Eram un mister muzical, avand in gura gustul lumii. Cand ma opream, tovarasa mea, care pentru mine avea nume *Ghisola*, ma intrebă: „Ce cauti?”

Se innopta. Umbra marmorei era albăstrie. A ceea ce o marmora care la apus schimbă albastrul in „*Caplazzuli*”. Albăstrea iarba cu o pensula de ultra marin.

Tăcerea se deschidea in fața noastră, se daea la o parte in dreapta si in stanga, curgand in lungul soldurilor noastre, asa cum raul netezește pe innotator. Simțirea ne era simpla si cu neputinta de exprimata. Eram saraci si usori, eram bogati si usori. Eram ca doi cersetori fara traista si ca doi domnitori fara diadema.

„Ce cauti?” ma intreba *Ghisolabella*, din cand in cand, in cadentia.

Eram un cântător magic de comori sau de izvoare? Aveam in mine toate izvoarele si toate comorile mele.

Imi cântam dorul. Si iata ca-l găsiseam!

Ma oprii inchizand pe jumătate ochii ca sa cuprind sub pleoape intreaga-mi fericire. Numai eram decât un singur simț. Intrezu-mi creier palpită prin narile iscoditoare.

Ma aploca in umbra umedă, scotocii indemanatec cu degetele iarba uda. Si fața mea aploca se simtea colorata de ultramarin; si mainile mele deveneau albăstrie.

„Dar ce cauti? Ce cauti?”

Dădusem peste o tufa de toporași...

BAUDELAIRE

## Cugetări și Paradoxe

Dumnezeu — Satana

1 Chiar dacă Dumnezeu n'ar exista, religia ar fi sfântă și divină.

2 Ce este căderea in păcat? Dacă este unitate devenită dualitate, Dumnezeu a căzut. Cu alte cuvinte creațiunea nu este ea căderea lui Dumnezeu!?

3 Dumnezeu este singura ființă care, ca să domnească, n'are nevoie să existe.

4 Este in rugăcune o operație magică. Rugăciunea e una din marile forțe ale dinamicii intelectuale. Este in ea ca un circuit electric.

5 E mult mai greu să-l iubești pe Dumnezeu decât să crezi in el. Dimpotrivă, e mult mai greu pentru oamenii din secolul acesta să creadă in Diavol decât să-l iubească. Toată lumea îl simte și nimeni nu crede in el. Sublimă subtilitate a Diavolului.

6 In orice om și in fiecare clipă sunt două avânturi in același timp: unul spre Dumnezeu, altul spre Satana.

7 Misticismul: trăsura de unire între păgânism și creștinism.

8 Nu trebuie să credem că Diavolul ispitește numai pe oamenii de geniu.

9 Fărăndolală că disprețuește pe imbecili, dar nu se lipsește de ajutorul lor. Dimpotrivă, in el își pune toată nădejdea isbânzei.

10 Omul care și-a spus rugăciunea de seară, e un păștan

care și-a pus santinelele. Poate să doarmă.

10 Păgânismul și creștinismul se completează unul prin altul.

11 Poate să nu-ți lipsească spiritul și totuși să cauți in Dumnezeu complicele și amicul care lișeste totdeauna. Dumnezeu e veșnicul duhovnic in această tragedie in care fiecare este eroul. Se găsece poate cămătari și asasini care să se roage lui Dumnezeu: „Dă, Doamne, să-mi reușească afacerea viitoare!”. Dar rugăciunea acestor mișei nu micșorează omagiul rugăciunei mele.

12 Preotul este grandios, fiindcă te face să crezi într'o mulțime de lucruri minunate. Da că biserica vrea să facă totul și să fie totul pe pământ e in firea spiritului omenesc. Popoarele adoră autoritatea. Preoții sunt servitorii și sectarii imaginației. Tronul și altarul, maximă revoluționară.

13 Rugăciunea către Dumnezeu sau spiritualitate, e dorința de-a te înălța in grad; rugăciunea către Satan sau animalitate, e bucuria de a coborî. La aceasta din urmă trebuie adăogate: iubirea de femei și convorbirile intime cu animalele: câinii, pisicile.

14 Jetea nesățioasă de-a ști tot ce este dincolo și care revelează viața, este dovada cea mai vie a nemuririi sufletului nostru.

15 Spania pune in religie cruzimea primitivă a iuhirei.

16 Umilințele mele n'au fost decât atenții din partea lui Dumnezeu.

17 Veșnica Venus — capriciu, isterie, fantezie — este una din formele seducătoare ale Diavolului.

Culese și traduse de AL. T. STAMATIAD

PAUL GERALDY

## Piano

Iti inchin iara sa preget  
Un mic cântec pe trei note.  
Eu il cânt numai cu-un deget.  
Ce surâzi așa sireată?  
De-ai să crezi că preta neto?  
Ai să-mi spui pe urmă: Tată!

Iubesc o ființă frumoasă, frumoasă.  
— „De ce,— spune dânsa,— gelos ești, mereu?”  
Vezi și tu prea bine cât e de credincioasă  
Sunt și-am să-ți fiu eu.

Să nu te iubesc? O, n'ar fi cu putință!  
Și când ești cu altii ori când ești absent.  
Imi pari totdeauna decât orice ființă  
Mai inteligent.

Te iubesc, cu toate că iubiri rostai.  
Nu i-l știu. De ce dar spui copilării?  
Ce urât din parte-ți e să faci pe prostul  
Și gelos să fii!”

Da, adevărate sunt toate aceste.  
Știu că împotrivă n'am de spus nimic  
Sinceră ea este, credincioasă este,  
Insă eu imi zic:

Că ntr'altă parte un alt om există  
Mai perfect ca mine, că poate n'ir'o zi  
Va veni când fi-va, inima mea tristă  
Șt-ei voios va fi.

Sf-s gelos atuncea, și stau mult timp mut  
Și-adecea pierd capul și sunt plin de tric.  
Cântecul acesta eu ti l'am făcut  
Pasărea mea mică.

POST-SCRIPTUM

Cu grabă, din scrisoare-ți sorbiu vorbele toate.  
Dar când f'or sosi aste cuvinte scrise-aci  
Vezi in intr'un grup cu altii, cu ei vei rade poate  
Și-o prietenă-ți va spune: „Citește, poți citi!”

Tu însă, vânt făcându-ți cu picul, fără-a-l rupe  
Privind adresa care eu tremurând o scriu  
Îi vei răspunde n'dată, nevrând a te ntrerupe:  
„O, nri nimica, lasă... Citește și mai târziu...”

Trad. de IOAN CIORĂNESCU

A apărut

# LECTURA No. 12

AL. KUPRIN (Rusia)

## Răul de Mare

O turburătoare aventură pe un vapor

In românește de VICTOR EFTIMIU

Numai 3 lei. — 32 pagini mari

La toți chioșcarli și librării

Abonați-vă la „LECTURA”, dela orice număr.

## Wilhelm Tell

de GIOVANNI PAPINI

I.

Din cele patru mere care simbolizează cele patru mari epoci ale istoriei oamenilor — vreau să spun mărul Evei (Epoca Biblică); mărul lui Paris (Epoca Elenică); mărul lui Tell (Epoca Medievală); mărul lui Newton (Epoca Științifică) — acela a cărui soartă o plâng mai amar (câci, spre deosebire de femeile din Nicea și merele, fiindte vegetative, au suflet); acela care m'a lăsat mai perplex și mai melancolic, a fost mărul pe care elvețianul cu pană de cocoș l'a străpus pe capul copilului său.

Primul, cel puțin, a fost savurat de primii noștri străbuni și ne-a dat nouă fericirea de a ne naște, dat fiind că un Adam nevinovat ar fi încă și azi in viață, singur și sterp in pustia-livada; celălalt a rămas in mâna celui mai frumoase făpturi a mitologiei și care, trag nădejde, o fi mușcat din el in cinstea chipșului vâcar; cel din urmă, in fine, deși ținut in cadere, ne-a procurat legea gravitației universale și, in urmă, o minunată perfecțiune a mecanice cerești.

Mărul lui Tell ne-a procurat, vai, Elveția iar ceea ce ne-a dat in decursul vremii Elveția — rețin in taina de fier a penitei — ca să mă respect.

II.

In Istoria Cretinilor Celebri — care n'ar trebui să lipsească din biblioteca intelctivilor — un loc de seamă e rezervat acestui bădăran arcuș ce se cheamă Wilhelm Tell, cărui multe i se vor ierta pentru singurul dar binecuvântat motiv că poate nu-i altceva decât o inscenare a cronicarilor, neîndemânateci chiar și in fantazia lor. Dar de oare ce nițel este negativul revelator al popoarelor, acest Tell, pe care mi-l inchipui — bovin mănăcioc — cu pălăria verde — pe cubul osos al căpătâiei inchisă la orice fel de gânduri, imi face impresia de erou de iarnaroc și a unui campion la tragerea in țință, cu acel arc al său ce nu dă greș ca să doboare găștele din țara unde cărnății spânzură de copaci — spirit grosolan și leneș care nu-i in stare să priceapă adâncimea ironică a Strozului ce se mulțumea cu un salut la pălărie.

Când un monarh e redus la starea de pălărie in vârful unui par, ce mai poate pretinde și adăsta libertatea popoarelor? Și nu era oare o mare cinste ca urmașul împărătesc al Cesarilor să binevoiască a ocărui peste acele triburi de moșteni mitocani cari, părăsiți apoi in voia soartei lor, au isprăvit prin a se supune, prin mijlocirea referendumului, acelu plebiscit al incompetenței?

Dealtfel, chiar și in drama celui mai mare glorificator al său, acest Tell, nu iese cu față prea curată. Atunci când pretenții săi cei mai cutezători îl imbie să completeze cu ei pentru liberarea țării, nici nu vrea să audă de așa ceva și-i plătește cu vagi promisiuni; in scena faimoasă a tirului, in loc să străpungă inima Strozului — și acolo, lângă el, mai toți îl erau prieteni — se resemnează să risje viața copilului pe harta bravurii sale, nici nu se duce, cu ceilalți, la adunarea nocturnă la Rütli, adevărata obârșie și fundamentul libertății elvețice, iar toate vitejile sale constau in a ucide pe Staroste prin trădare, pe ascuns și să gonească din casa lui pe ucigașul împăratului — dușman al țării sale. A fost nevoie de toată umflătura democratică de care era in stare ex-chirurgul militar 1) născocitor al brigantului moralist, al marchizului de Posa și a altor poze, ca să pună pe aced bădăran gros de cap cum e Tell, in centrul unei tragedii.

III.

Nici molesita poezie a lui Friederich Schiller, nici vigoarea muzică a lui Gioachino Rossini nu m'au putut cânda indupleca să admir pe acel prost — conceput dobitoc. Ori de câte ori mi-l văd apărând dinaintea, in grosolanele litografii, prea demne și acestea de grosolania lui, nu știu cât așa da să vad apărând alături de el pe un alt purtător de arc, mai străvechiu și in același timp infinit mai modern — vreau să spun — pe divinul Odisseu — care să-i crape in două dolevcul lemnos ce-i ține loc de căpătâia.

Si toate astea fără a-mi trece prin gând să mă arăt lipsit de respect față de libera Elveție care se zice lipsit de respect față de libera Elveție care se zice liberă tocmai pentru că și-a trimes totdeauna fiii ca servitori innarțati la regii cei mai neliberali din Europa, dela Bourbonii din Paris la cei din Napoli. Dar nu se va simți ofensat nimeni amintind un adevăr istoric și anume că Elveția, retrăgându-se, cu mărul lui Tell, din civilizația europeană — n'a dat nimic, ori aproape nimic acestei civilizații. Nici un mare scriitor, nici un mare artist, nici un mare filozof. Până și cea mai glorioasă biserică reformată elvețiană, a fost întemeiată de un francez.

Scriitorii săi se numesc Tocppfieri ori Keller, oamenii săi de știință Lavater și Haller, artiștii săi Boecklin și Hodler: toți oameni cari n'au fost in stare să se ridice deasupra unei câmpenești mediocrități.

Singurul om universal pe care l-a dat această țară, se numește Jean Jacques, iar acesta se rușină de patria sa — care se rușină de el și-l condamnă scrierile.

Rousseau a fost și el un fel de Wilhelm Tell deși — in loc de mere a voit să străpungă cu săgețile-i paradoxiste, tirania. Dar, odată mort, pe țărâna fragilă a greșitelor sale extravagante, creșcu efemera și săngeroasa colonie de ciuperci a tiranilor iacobini și teroriști.

1) Fr. Schiller.

## Adeverul Literar și Artistic

Prețul abonamentelor:

In țară:  
Lei 250.— pe timp de un an  
„ 125.— „ „ 6 luni  
„ 65.— „ „ 3 „

In străinătate:  
Lei 500.— pe timp de un an  
„ 250.— „ „ 6 luni  
„ 130.— „ „ 3 „

## TĂCERE

după ALBERT SAMAIN

Tăcerea se coboară'n noi,  
Tu clatini ochii tăi vioi,  
Și inimile bat in noi.

Prin păru-ți lung și respirat  
Răsare când te-ai aploca  
Un umăr gol caifelat.

Ți-e șoapta auriu isvor,  
Tăcerea, vis chinuitor  
Când inimile gem de dor.

Acestea'n seri cu flori de măr,  
Când sufletul într'adevăr  
Atarnă doar de-un fir de păr.

Acestea'n clipe de-agonie  
Când moartea am dori să vie  
Cu îmbrășisarea ce sfășie.

Și lampa falfăe ciudată,  
Miresma florilor n'embată  
Și vremea curge spumegată.

Oh! toate, toate, cum s'au dus  
Cu ziua ce pieri 'n apus  
Și mâinele ce m'au supus.

Și nimeni nu le isgoni.  
Nu bănuiam că totul pieri  
Și nici că astfel s'or sfârși.

Tăcere!... cât te vreau, tăcere!...  
ZAHARIA STANCU

## BIBLIOGRAFII

In editura „Cultura Națională” au apărut:  
H. Sanielevici: *Cercetări critice* ed. II studii de critică literară asupra celor mai de seamă scriitori români de azi, lei 100.

Corneliu Moldovanu: *Poezii*, versuri alese, lei 60.  
St. Antin: *Concepția economică a dreptului*, ed. II, lei 120.

M. Kogălniceanu: *Scrieri alese*, lei 30.  
E. Dorian: *De vorbă cu bălanul meu*, versuri din război, lei 40.

Popescu-Telega: *Cervantes: viața și opera sa*, cu numeroase ilustrațiuni, lei 40.

Marin Simionescu-Râmniceanu: *Necesitatea trumșeșii*, studii despre Estetica in școală, Giotto, Da Vinci, Iser, Arta națională, Ronetti-Roman, Goga, Galaction, etc., lei 80.

Charles Drouhet: *Influența franceză in teatrul lui V. Alecsandri*, studiu critic, lei 100.  
Eutipide: *Lachantelle*, trad. de St. Bezdechi, lei 30.  
Walt Whitman: *Poeme*, traducere și studiu introductiv de Al. Busuioceanu, lei 50.

Lord Byron: *Cain*, trad. de P. Grimm, lei 50.  
Dr. Leon: *Entomologia medicală*, lei 100.  
Karadja: *Lucrul apostolesc*, lei 8.

Capidan: *Meglenoromânii*, lei 100.  
Capidan: *Elementul slav*, lei 30.  
Dr. Antipa: *Navigabilitatea Dunării*, lei 6.

Dr. Veress: *Campania creștinilor*, lei 25.  
St. Ciobanu: *Canțemir in Rusia*, lei 50.  
P. Panaitescu: *Influența polonă*, lei 60.

V. Mihăilescu: *Asezările omenșii*, lei 25.  
I. Andriescu: *Piscul Crăsan*, lei 40.  
Bulletin scientifique A. R. 3—4, lei 20.  
Bulletin scientifique A. R. 5—6, lei 25.

In editura „Fundatei Principale Carol” au apărut:  
Ion Pillat: *Satul meu*.  
Emanoil Bucuța: *Legătura Roșie*.

In editura „Cartea Românească” au apărut:  
Paul I. Prodan: *Iubire, piesă* in trei acte.  
G. T. Niculescu-Varon: *Vraja iubirii* (schite).  
Zaharia Bărsan: *Poezii*.

Pentru d-nii Avocați și Magistrați

A apărut No. 5 din

# „PANDECTELE SĂPTĂMÂNALE”

REVISTĂ DE JURISPRUDENȚĂ

N GENUL PUBLICAȚIUNII „DALLOZ HEBDOMADAIRE”

SUB CONDUEREA D-LUI  
C. HAMANGIU

CONSILIER LA INALTA CURTE DE CASATIE  
CU CONCURSUL REDACTORILOR PANDECTELOR ROMANE

Primi-Redactori: G. ALEXIANU, doctor in drept, avoca și PETRE POPESCU, Prim-Președinte de Tribunal Grefier la Curtea de Casație

Apare in fiecare Duminică, publicand cele mai recente și mai importante jurisprudențe, însoțite de scurte note de trimitere la precedentele jurisprudențiale.

LA TOȚI LIBRARII ȘI CHIOȘCARII — LEI 20 EXEMPLARUL